

що пред'являються сучасним рівнем розвитку технологій. Пріоритетним напрямком є організація взаємодії і координація зусиль правоохоронних органів, спецслужб, судової системи, забезпечення їх необхідною матеріально-технічною базою. Жодна держава сьогодні не в змозі протистояти кіберзлочинності самостійно. Нагальною є необхідність активізації міжнародної співпраці в цій сфері.

Література

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 09.04.2020).

2. Використання оперативно-технічних засобів у протидії злочинам, що вчиняються у сфері нових інформаційних технологій: монографія / І.Я. Хараберюш, В.Я. Мацюк, В.А. Некрасов, О.І. Хараберюш. Київ: КНТ, 2007. 196 с.

3. Фесик А.В. Роль органів державної влади у протидії кіберзлочинності. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2013. С. 249-255.

4. Гавловський В.Д., Бутузов В.М. Протидія організованим злочинності у сфері інформаційних технологій як окремий аспект кримінологічної безпеки. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2009. С. 236-246.

5. Круль С.М. Злочини у сфері інформаційних технологій: національний та міжнародний аспекти. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2008. Вип. 20. С. 200-204.

УДК 343.3/.7(043.2)

Лазарева К. В., студентка,
Хмельницький університет управління і права
імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький, Україна
Науковий керівник: Плисюк Н. М., к.ю.н., доцент

ДОКУМЕНТ ЯК ПРЕДМЕТ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТАТТЕЮ 357 КК УКРАЇНИ

Належне виконання функцій, які покладені на органи державної влади, органи місцевого самоврядування, об'єднання громадян, підприємства, установи, організації, а також захист прав та законних інтересів громадян важко забезпечити без документального оформлення юридично важливих процесів. Тому, варто звернути увагу на те, що у структурі правового впливу на протиправну поведінку суб'єктів, що виражається у вчиненні незаконних дій з документами, вирішальну роль законодавець відводить закону України про кримінальну відповідальність, тобто Кримінальному кодексу України.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» [1] документ – це матеріальна форма одержання, зберігання, використання і поширення інформації, зафіксованої на папері, магнітній, кіно-, фотоплівці, оптичному диску або іншому носіїві.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про інформацію» [2] документ – це матеріальний носій, що містить інформацію, основними функціями якого є її збереження та передавання у часі та просторі.

Тобто, можемо сказати, що документ - це матеріальний об'єкт, що містить у зафіксованому вигляді інформацію, оформлений у зведеному порядку і має відповідно до чинного законодавства юридичну силу.

Відповідно до ст. 357 КК України [3], законодавцем передбачена кримінальна відповідальність за викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження.

Документ виступає предметом цього злочину у таких формах:

- 1) офіційні документи;
- 2) приватні документи, що знаходяться на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форми власності;
- 3) паспорт або інший важливий особистий документ.

Зазначимо, що предметом злочину, передбаченого ч. 1 ст. 357 КК України, виступають будь-які офіційні документи, а не лише ті, які надають права або звільняють від обов'язків.

У примітці до ст. 358 КК України зазначено, що під офіційним документом слід розуміти документи, що містять зафіксовану на будь-яких матеріальних носіях інформацію, яка підтверджує чи посвідчує певні події, явища або факти, які спричинили чи здатні спричинити наслідки правового характеру, чи може бути використана як документи – докази у правозастосовчій діяльності, що складаються, видаються чи посвідчуються повноважними (компетентними) особами органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, юридичних осіб незалежно від форми власності та організаційно-правової форми, а також окремими громадянами, у тому числі самозайнятими особами, яким законом надано право у зв'язку з їх професійною чи службовою діяльністю складати, видавати чи посвідчувати певні види документів, що складені з дотриманням визначених законом форм та містять передбачені законом реквізити [3].

Тобто, офіційні документи за формою повинні бути складені належним чином і мати необхідні реквізити – відбиток печатки, підпис, номер, дату тощо. Офіційними слід визнавати також документи приватних осіб за умови, що вони нотаріально посвідчені або передані громадянами для зберігання чи використання на підприємства, в установи або організації (наприклад, приватизаційні сертифікати).

До приватних документів, що знаходяться на підприємствах, в

установах чи організаціях незалежно від їх форм власності варто віднести статутні, організаційні, також вхідна та вихідна кореспонденція тощо.

Щодо особистих документів, які є предметом цього злочину, то Ю. Баулін підкреслює, що це такі, які виконують функцію паспорта для окремих категорій громадян (свідоцтво про народження для осіб, яким не виповнилось 16 років, військовий квиток), а також інші документи, втрата яких суттєво ускладнює реалізацію особою своїх прав, свобод, законних інтересів. Це, наприклад, документи про освіту, трудова книжка, пенсійне посвідчення, посвідчення водія тощо) [4, с. 468].

Відповідно до ст. 1 Постанови Верховної Ради «Про затвердження положень про паспорт громадянина України та про паспорт громадянина України для виїзду за кордон» від 26 червня 1992 року № 2503-ХІІ паспорт громадянина України є документом, що посвідчує особу власника та підтверджує громадянство України. Паспорт є дійсним для укладання цивільно-правових угод, здійснення банківських операцій, оформлення доручень іншим особам для представництва перед третьою особою лише на території України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України [5].

Предметом злочину, передбаченого ч. 3 ст. 357, є також паспорт громадянина (підданого) іншої держави, а також інші важливі особисті документи іноземців. Питання про те, чи є той чи інший документ для даної особи важливим, має вирішуватись судом у кожному конкретному випадку.

Наголосимо, що всім предметам аналізованого злочину притаманні такі загальні ознаки, як соціальна, фізична та юридична. Соціальна ознака полягає тому, що вищезгадані документи грають важливу роль в управлінських відносинах, адже вони існують як засоби інформаційного забезпечення управління. Здатність документів містити і переносити інформацію, а також засвідчувати певні факти є істотними рисами соціальної ознаки. Фізична ознака полягає в тому, що вони виступають матеріалізованими предметами зовнішнього світу, що мають наступні особливості: є носіями інформації та мають точно визначену форму. Юридична ознака предметів даного злочину полягає в тому, що тільки прямо передбачені в диспозиції статті предмети можуть виступати обов'язковими ознаками складу розглядуваного злочину.

Важливим є те, що на відміну від документів, які є предметом злочину передбаченого ст. 358 КК України, документи, які є предметом аналізованого нами злочину повинні бути справжніми і перебувати в документообігу.

Підводячи підсумки, можемо сказати, що документ є доволі важливою ознакою складу злочину у кримінальному праві. Норми, в яких сформульовані ознаки складів злочинів, предметом яких визнаються документи, мають підвищений ступінь суспільної небезпеки, що

зумовлюється наявністю додаткового обов'язкового безпосереднього об'єкта, яким є суспільні відносини у сфері регламентованого нормативно-правовими актами порядку поведження із офіційними документами.

Також, варто наголосити на тому, що склад злочину, який передбачає кримінальну відповідальність за викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження має чітко виокремленні законодавцем особливості, зокрема, у предметі цього злочину.

Отже, надання кримінально-правової охорони різним видам документів є важливим пунктом у встановленні меж між дозволеною і забороненою поведінкою із цими предметами.

Література

1. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>.
2. Про інформацію: Закон України від 2 жовт. 1992 р. № 2657-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
4. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. проф. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюшина. 5-те вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2015. 680 с.
5. Про затвердження положень про паспорт громадянина України та про паспорт громадянина України для виїзду за кордон: Постанова Верховної Ради від 26 чер. 1992 р. № 2503-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2503-12>.

УДК 343.352(043.2)

Личак В. В., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Лисько Т. Д., к.ю.н., доцент

ЧИ Є РЕЛІГІЙНІ ПЕРЕКОНАННЯ ПІДСТАВОЮ ДЛЯ НЕВИКОНАННЯ ЗАКОНУ?

Законодавством України для державних службовців встановлений особливий обов'язок, а саме подати електронну декларацію, яка подається шляхом заповнення на офіційному вебсайті НАЗК [1, ч. 1 ст. 45]. З аналізу норм Закону № 1700-VII очевидно, що ним не передбачено можливості подання декларації в не узгоджений законодавством спосіб, а саме подача письмової декларації замість електронної [2, с. 226]. Проте, подання письмових декларацій, все-таки трапляється, наприклад, вирок